

**UCHWAŁA NR LVII/566/2022
RADY GMINY SZYDŁOWO**

z dnia 25 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2022r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) Rada Gminy w Szydłowie **u c h w a l a**, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program wspierania rodziny na lata 2023-2025”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie od 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Elżbieta Kliber

Załącznik do uchwały Nr LVII/566/2022

Rady Gminy Szydłowo z dnia 25 listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
na lata 2023-2025

Szydłowo 2022

Spis treści

Wprowadzenie	4
I. Podstawy prawne	5
II. Diagnoza	6
1. DEFINICJA RODZINY I JEJ FUNKCJE	6
1.1. Rodzina	6
1.2. Funkcje rodziny	6
1.3. Wychowanie	7
2. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	8
2.1. Dane ogólne	8
2.2. Edukacja i wychowanie	8
3. PROBLEMY DOSIĘGAJĄCE DZIECI I ICH RODZINY	12
3.1. Przemoc w rodzinie	12
3.2. UZALEŻNIENIA	16
3.3. Przemoc w rodzinie	16
3.4. Niewydolność wychowawcza rodziców	17
4. POMOC SPOŁECZNA I ŚWIADCZENIA RODZINNE	20
4.1. Dane o korzystających ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	21
4.2. Procedury „Niebieskie Karty”	26
4.3. Programy i pomoce realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	27
III. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY	31
3.1. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY	31
3.1.1. Rodziny objęte asystą rodzinną	32

3.1.2.	Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z Gminy Szydłowo umieszczonych w pieczy zastępczej	35
3.1.3.	Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny "Za życiem"	38
3.1.4.	Zasoby instytucjonalne Gminy Szydłowo w obszarze wsparcia rodziny	39
3.1.5.	Zasoby instytucjonalne z Powiatu Pilskiego w obszarze wsparcia rodziny	39
3.1.6.	Poradnictwo Specjalistyczne	40
IV.	Analiza	40
V.	Cele i zadania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny Gminy Szydłowo na lata 2023-2025	41
4.	Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2022-2025	45
5.	Źródła finansowania Programu	46
6.	Monitoring i ewaluacja Programu	46
	Spis wykresów i tabel	48

Wprowadzenie

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych należy do istotnych zadań realizowanych przez samorząd. Obowiązki gminy w tym zakresie określa *ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (tj.:Dz.U. z 2022 r. poz. 447, ze zm), która w art. 176 pkt 1 stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Wstęp do cytowanej na wstępie ustawy brzmi „ *Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami*”.

Niniejszy Program jest kontynuacją Programów realizowanych w latach 2020-2022 i obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia rodzin z dziećmi z wykorzystaniem przede wszystkim pracy z rodziną, w tym zwłaszcza w formie asysty rodzinnej, pracy socjalnej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych..

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie we współpracy z instytucjami i organizacjami, których podmiotem oddziaływań jest rodzina, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Program będzie adresowany dla rodzin z terenu Gminy Szydłowo:

- a) przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w tym te, z których dzieci zostały uiszczone w różnych formach pieczy zastępczej, rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, zagrożone sytuacją kryzysową, dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym,
- b) dla rodzin, które chcą zwiększyć swoją wiedzę w zakresie opieki nad dzieckiem,
- c) dla przedstawicieli instytucji, organizacji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

Realizacja działań przewidzianych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny gminy Szydłowo na lata 2023-2025 ma na celu poprawę sytuacji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają trudności wychowawcze oraz potrzebują wsparcia w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji.

I. Podstawy prawne Programu

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz.447, ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2022r. poz. 1577, ze zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1324, ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2022 r. poz.615, ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U z 2022r. poz. 1205, ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipiec 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r. poz. 1249),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119, ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2022r. Poz. 1327 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U z 2022 r. poz. 1700 ze zm.)
- ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583, 1116, 1700 i 1730)

II. Diagnoza

1. DEFINICJA RODZINY I JEJ FUNKCJE

1.1 RODZINA

Według prawa rodzinnego, tj. Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego rodziną jest związek małżeński kobiety i mężczyzny. Rodzina, która powstaje w chwili formalnego zawarcia związku małżeńskiego może obejmować co najwyżej dwa pokolenia tj. oprócz małżonków obejmuje ona dzieci. Dzieci są częścią rodziny do czasu wspólnego zamieszkiwania ze swoimi rodzicami.

Pojęcie rodziny nie oznacza jednak konieczności występowania pokrewieństwa pomiędzy jej członkami, gdyż rodziną w świetle prawa rodzinnego będą także rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione.

Na gruncie ustawy o pomocy społecznej pojęcie rodziny nie jest oparte na więzach pokrewieństwa. Za rodzinę w powyższym akcie, zgodnie z art. 6 pkt 14, uznaje się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, przy czym te dwie przesłanki muszą być spełnione łącznie. W tym ujęciu rodziną jest więc także związek konkubencki.

1.2. Funkcje rodziny

„Funkcja rodziny, to tyle co wyspecjalizowane i permanentne działania i współdziałania członków rodziny wynikające z bardziej lub mniej uświadomionych sobie przez nich zadań, podejmowanych w ramach wyznaczonych przez obowiązujące normy i wzory, a prowadzące do określonych efektów głównych i pobocznych”.

W związku z koniecznością zaspokajania licznych potrzeb swoich członków oraz zrealizowania celów, jakie stawia przed nią szersza zbiorowość, instytucja rodzinna jako grupa społeczna posiada istotną cechę, mianowicie realizuje pewne funkcje (zadania).

Funkcje rodziny są ściśle związane z jej strukturą.

W. Okoń wyróżnia cztery podstawowe funkcje rodziny:

- ➔ Prokreacyjna – wynikająca z dążenia człowieka do zaspokojenia popędu płciowego i posiadania potomstwa będące motywacją zawierania małżeństwa i tworzenia rodziny.

- ➔ Wychowawcza–konsekwencja funkcji prokreacyjnej: udział rodziny w socjalizacji dziecka we wszystkich jej fazach: od wczesnej opieki do usamodzielnienia się, zapewnienia dzieciom odpowiedniego startu życiowego.
- ➔ Gospodarcza – od niej zależy spełnienie poprzednich funkcji – prowadzenia gospodarstwa domowego zaspokajającego potrzeby materialne członków rodziny.
- ➔ Sprawowanie pieczy – nad życiem członków, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami żywymi.

1.3 WYCHOWANIE

Wychowanie to bardzo długotrwały proces. Pierwszymi nauczycielami dzieci są ich rodzice i to oni przede wszystkim ponoszą odpowiedzialność za ich wychowanie.

Wg W. Okonia „*wychowanie w rodzinie, wychowanie w kręgu rodzinnym, stanowiącym pierwszą szkołę wychowania dla ogromnej większości ludzi; składają się nań czynności opiekuńczo-pielęgnacyjne rodziców względem dzieci (...) oraz czynności wychowawcze w zakresie wychowania fizyczno-zdrowotnego, umysłowego, moralno-społecznego, religijnego i estetycznego, jak również aktywność i działalność dzieci (...), stopniowo obejmująca wykonywanie różnorodnych zadań*”.

Wychowawczej działalności rodziny nie jest w stanie zastąpić żadne inne środowisko wychowawcze. Dzieci odrzucone przez rodziców, pozbawione rodziny, chociaż opiekę nad nimi przejmuje państwo, dorastają w atmosferze pewnej dyskwalifikacji. Środowisko rodzinne jest najważniejszym czynnikiem decydującym o osobowości dziecka w rozwojowym okresie jego życia. Żłobek, przedszkole i szkoła tworzą sztuczne środowisko, natomiast rodzina tworzy naturalne środowisko wychowawcze. Niektórzy rodzice błędnie jedynymi odpowiedzialnymi za wychowanie swoich dzieci czynią ww. placówki. Przebieg wychowania zależy od sytuacji w jakiej się ono dokonuje. Inne jest wychowanie w przedszkolu, inne w szkole, a jeszcze inne w domu rodzinnym. W każdym z tych środowisk wchodzi w grę różne cele, warunki i czynniki wychowawcze. W przedszkolu dominują cele rekreacyjne, wychowawcze a w szkole – cele dydaktyczne. W rodzinie natomiast na pierwszy plan wysuwa się wzajemna opieka, zaspokojenie potrzeb dziecka, rodzicielska troska o prawidłowy jego rozwój i wychowanie. Rodzina kształtuje pierwsze wyobrażenie dziecka o świecie, uczy je norm postępowania, odróżniania tego co dobre a co złe.

2. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

2.1 DANE OGÓLNE

Gmina Szydłowo położona jest w zachodniej części powiatu pilskiego, na północy województwa wielkopolskiego. Najliczniejszą grupą mieszkańców w roku 2022 w Gminie Szydłowo (ok 64,04%) są osoby w wieku produkcyjnym. Według danych na 05.10.2022r. w Gminie Szydłowo zamieszkiwało 9391 osób (z czego 49,84% to kobiety 50,15% to mężczyźni). W porównaniu do roku 2020 nastąpił ogólny wzrost o 2,16% (liczba kobiet wzrosła o 2,58% a mężczyzn 1,97%) także w 2021 roku wzrosła ogólna liczba osób zamieszkujących o 1,02% (liczba kobiet wzrosła 1,29% a mężczyzn 1,07%).

ROK 2022							
LP	Przedział wiekowy	mężczyźni			Kobiety		
		Stali	Czasowi	Razem	Stali	Czasowi	Razem
1	Wiek przedprodukcyjny	1040	14	1054	1033	11	1044
2	Wiek produkcyjny	3147	29	3176	2718	27	2745
3	Wiek poprodukcyjny	475	5	480	886	6	892
4.	Ogółem	4710			4681		

Źródła danych: USC, Urząd Gminy Szydłowo

2.2 EDUKACJA I WYCHOWANIE

„Marzy mi się szkoła szczęśliwa, przyjazna uczniom i rozumiejąca ich potrzeby. Marzy mi się szkoła, która będzie dbała o dobre samopoczucie dzieci i młodzieży. Marzy mi się szkoła, gdzie wszyscy członkowie wspólnoty czują, że mają coś do powiedzenia. A taka szkoła będzie w naturalny sposób przyjazna uczniom i pracownikom oświaty”.

Zofia Grudzińska

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

W gminie Szydłowo funkcjonuje: 3 szkoły podstawowe, 3 przedszkola oraz Wielkopolskie Samorządowe Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance a także Świetlica Socjoterapeutyczna działająca przy Zespole Szkół w Starej Łubiance.

Młodzież z gminy ma również możliwość kontynuowania nauki m.in. w Wałczu i Pile, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Tabela 1. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

LP	Nazwa Placówki	Adres Placówki	Liczba dzieci uczęszczających do placówek.	
			2019/2020	2020/2021
1.	Zespół Szkół im. Janusza Korczaka w Szydłowie i Przedszkole przy Zespole Szkół in. Janusza Korczaka w Szydłowie	Szydłowo 43, 64-930 Szydłowo	505	517
2.	Szkoła Podstawowa w Skrzatuszu im. Bohaterów Wyzwolenia Ziemi Wałeckiej z oddziałem przedszkolnym	Skrzatusz ul. R. Leszczyńskiego 1, 64-930 Szydłowo	103	104
3.	Wielkopolskie Samorządowe Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance	Kościuszkowców 2A, 64-932 Stara Łubianka	120	125
4.	Zespół Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Starej Łubiance i Przedszkole w Starej Łubiance	ul. Polna 8, 64-932 Stara Łubianka	226	221
5.	Świetlica Socjoterapeutyczna	ul. Polna 8, 64-932 Stara Łubianka	Placówka została uruchomiona od Grudnia 2021 r. i obejmuje opieką 2021/2022 17 dzieci	

Źródło danych opracowane : opracowanie własne

Jednym z bardzo ważnych czynników jest stworzenie właściwego klimatu sprzyjającego efektywnemu współdziałaniu rodziców i nauczycieli oraz współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym. Placówka oświatowa musi działać efektywnie, a więc być odpowiednio i profesjonalnie zarządzana. .

"Najwyższą formą wychowania jest takie, które nie ogranicza się do przekazywania wiedzy, lecz prowadzi do harmonii naszego życia z całym istnieniem".

Rabindranath Tagore

Wykonywanie zadań w trosce o wychowanie, pomoc wychowankom i ich rodzicom oraz systemowa opieka nad powierzonymi wychowankami / uczniami w szkole i internacie, byłoby niepełne bez współpracy z innymi instytucjami i podmiotami. Wspólnota celów i zadań łączy i wspiera proces wychowawczy oraz dydaktyczny uczniów w szkole, a także wpływa na nieustanny rozwój pedagogów, którzy szukają coraz ciekawszych sposobów docierania do ucznia z przekazem wiedzy i wartości. Ponadto należy dodać, iż Gmina Szydłowo oferuje dojazdy do placówek oświatowych znajdujących się na jej terenie.

Placówki oświatowe znajdujące się na Gminie Szydłowo wychodzą naprzeciw oczekiwaniom dzieci uczęszczających do ich placówek i oferują różnego rodzaju zajęcia pozalekcyjne. Co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zajęcia dodatkowe dla uczniów prowadzone przez placówki oświatowe w gminie.

L.P	Rodzaj zajęć	Liczba dzieci - uczniów	
		2019/2020	2020/2021
1.	wyrównawcze	93	82
2.	korekcyjno – kompensacyjne	84	64
3.	logopedyczne	123	93
4.	psychoterapeutyczne	30	32
5.	socjoterapeutyczne/ zajęcia rozwijające	16	22
6.	rewalidacyjne	14	18
7.	inne	3	3

Źródło danych opracowane : Opracowanie własne

Analiza sytuacji dziecka w gminie Szydłowo została dokonana na podstawie odpowiedzi na pisma, które zostały skierowane przez asystenta rodziny pracującego na terenie Gminy Szydłowo do poszczególnych szkół działających na terenie Gminy – odpowiedzi udzielili dyrektorzy w.w placówek oświatowych. Informacje zawarte w odpowiedziach pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań wychowawczych i profilaktycznych. Ogół placówek prowadzi zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W analizowanym okresie największa ilość dzieci – uczniów skorzystała z zajęć wyrównawczych, logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych. Ponadto Samorządowe Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance prowadzi zajęcia dodatkowe w tym zajęcia rewalidacyjne w ramach, których prowadzono zajęcia usprawniające, logopedyczne, korekcyjno- kompensacyjne. W roku szkolny 2019/2020 - 90 godzin / tydzień oraz w roku szkolny 2020/2021 – 108 godzin /tydzień. Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów oraz umożliwiają im korzystanie z zajęć świetlicowych.

W większości przypadków, w rozwiązaniu problemów wychowawczych uczniów aktywny udział brali rodzice, współpracując z pracownikami szkoły - wychowawcą, pedagogiem.

Tabela 3. Wsparcie udzielone dzieciom i rodzicom przez placówki oświatowe

	Liczba rodzina	
	2019/2020	2020/2021
Liczba porad i konsultacji dla rodziców	760	771
Liczba rodzin objętych wsparciem	189	195
Liczba dzieci objętych wsparciem psychologa i pedagoga	392	419
Wnioski o wgląd w Sytuacje dzieci	3	2

Źródło danych opracowane : opracowanie własne

3. PROBLEMY DOSIĘGAJĄCE DZIECI I ICH RODZINY

3.1 Przemoc w rodzinie

Ustawodawca zdefiniował przemoc jako

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych – wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”

Przemoc w rodzinie jest problemem powszechnym. Społeczeństwo jest bierne i nie reaguje na przejawy agresji domowej lub wprost ją akceptuje i usprawiedliwia sprawców. Występuje także tolerancja dla zachowań patologicznych, wynikająca z niskiego poziomu społecznej świadomości o zachowaniach stanowiących przejawy przemocy domowej.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy domowej:

- 1) fizyczną – bicie, duszenie, przypalanie ciała oraz każde inne zachowanie sprawcy skutkujące lub zmierzające do wyrządzenia fizycznych obrażeń;
- 2) psychiczną – wyzwiska, obelgi, zaniżanie poczucia wartości ofiary, wyśmiewanie, drwiny;
- 3) seksualną – gwałt, wymuszanie pożycia, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie sprawności seksualnej;
- 4) ekonomiczną – finansowe uzależnienie ofiary od sprawcy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej przez ofiarę, nielożenie na utrzymanie rodziny.

Z danych, wynika że w Gminie Szydłowo w 2021 r. liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wyniosła 55 osób, co w stosunku do 2020 stanowi spadek, odpowiednio o 18,18%. W 2021 r. największą grupę osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (29 osób), co stanowiło 52,72% ogółu osób dotkniętych przemocą. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 15 osób (27,27 % ogółu) oraz mężczyźni – 11 osób (20 % ogółu).

Przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo z artykułu 207 kodeksu karnego, który brzmi:

1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przestępstwa określone w art. 207 kodeksu karnego ścigane są z urzędu, co oznacza że organy ścigania po otrzymaniu informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej mają obowiązek wszcząć i przeprowadzić postępowanie wyjaśniające. W 2020 roku w Polsce wszczętych zostało 28 912 postępowań przygotowawczych w oparciu o art. 207. Liczba wszczętych postępowań nie obrazuje rozmiaru występowania przemocy w rodzinie. Zawiadomienia o popełnionym przestępstwie nie są składane przez osoby doświadczające przemocy z obawy przed zemstą sprawcy, a złożone zawiadomienia często są wycofywane.

Przemoc w rodzinie jest niezwykle delikatnym i trudnym zagadnieniem ze względu na występujące pomiędzy ofiarą a sprawcą więzi rodzinne, uczucia i emocje, a także poczucie wstydu. Ofiary zazwyczaj są przekonane o swoim uzależnieniu od sprawcy i ukrywają fakt występowania przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, który może dotknąć każdego człowieka. Nie ma znaczenia ani wiek, ani rodzaj wykształcenia, ani pozycja społeczna czy wykonywany zawód. Trzeba pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy w rodzinie. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników społecznych, kulturowych i psychologicznych. Możemy mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy w rodzinie, ale nie możemy stwierdzić, że są jej

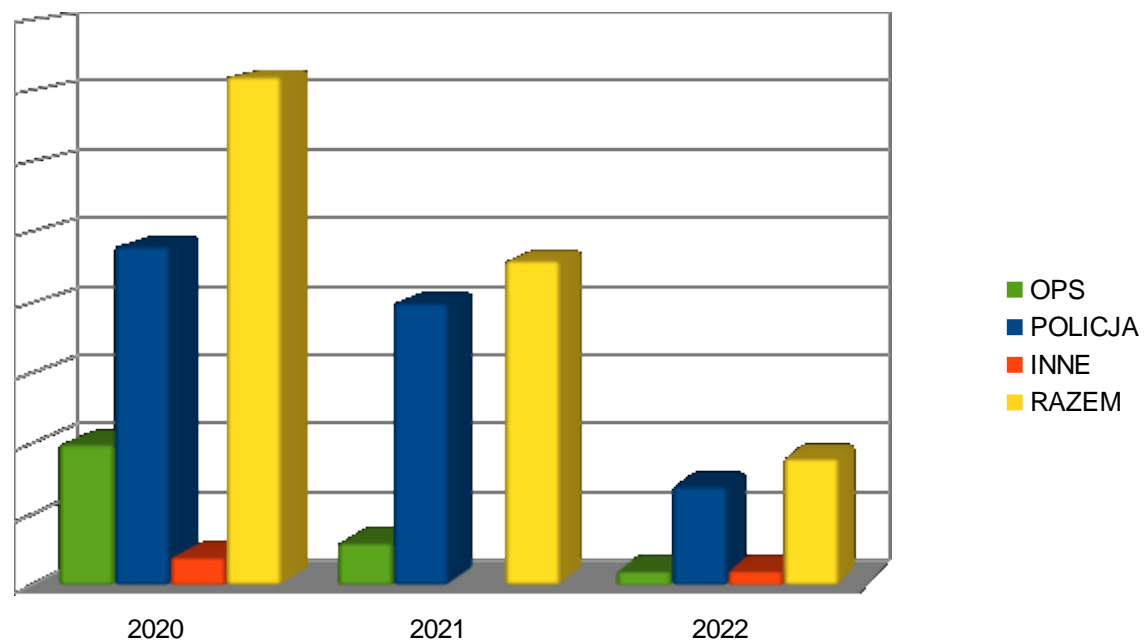
przyczyną. Należą do nich m. in.: normy społeczne i kulturowe, przemoc w rodzinie pochodzenia, środowisko społeczne i warunki życia, uzależnienie/nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz osoba sprawcy przemocy, jego cechy osobowości.

Ofiarami przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przemocy w rodzinie w ujęciu prawnym jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021r., poz. 1249). Na podstawie ww. ustawy zostało wydane rozporządzenie regulujące kwestie procedury „Niebieskie Karty” oraz obowiązek wydania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o obrażeniach dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Na podjęcie interwencji w środowisku z wykorzystaniem tej procedury nie jest potrzebna zgoda osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedurę wszczyna policja, przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia, jeśli w trakcie prowadzonych przez siebie czynności służbowych lub zawodowych zaistnieje podejrzenie wystąpienia przemocy w danej rodzinie. Wszczynając ją, przedstawiciel jednej z wymienionych służb wypełnia formularz „Niebieskie Karty”.

Wykres 1. Liczba niebieskich kart sporządzonych w latach 2020-2022 z podziałem policja OPS RAZEM I INNE.

Źródło danych : opracowanie własne

Na podstawie powyższego wykresu wnioskować można, iż na terenie gminy Szydłowo zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem malejącym, co może świadczyć o dobrej współpracy wszystkich służb działających na rzecz osób doświadczających przemocy.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm i narkomania

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków, jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi oraz narkomanią.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Tabela 4. liczba wniosków skierowanych do sądu o przymusowe leczenie

rok	2020	2021	30.09.d2022
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	0	1	2

Źródło danych : Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Posterunek Policji.

Dzieci z rodzin borykających się z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie gdzie występuje problem alkoholowy często brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ograniczone są też możliwości zaspakajania potrzeb wyższego rzędu.

W rodzinie panuje atmosfera niepokoju, napięcia, nerwowości i lęku. Dzieci z rodzin gdzie jeden bądź obojga rodziców są dotkniętych chorobą alkoholową często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych, czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Niewłaściwie realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tych rodzinach jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej.

3.3 Przeszłość nieletnich

Przeszłość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przeszłości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Szydłowo odpowiada Posterunek Policji w Szydłowie.

3.4 Niewydolność wychowawcza rodziców

„Rodziny niewydolne wychowawczo to te rodziny, w których większość wewnętrznych elementów i sama działalność wychowawcza wyraźnie odbiega od powszechnie realizowanych społecznych norm, wzorców i standardów życiowych. Powodują one niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych dzieci i młodzieży” (S. Kawula)

Niewydolnością wychowawczą zagrożone są rodziny, gdzie dziecko traci jednego z rodziców na skutek śmierci, rozwodu lub długiej nieobecności, może to być także powtórne małżeństwo, zmiana stylu życia na skutek kłopotów finansowych, alkoholizm, itp.

Zgodnie z art. 95 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U z 2020 r. poz. 1359) władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny, a art. 96 § 1 zobowiązuje rodziców do troski o fizyczny i duchowy rozwój dziecka oraz należyte przygotowanie go do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.

W przypadku, gdy rodzice nie są w stanie poradzić sobie z codziennymi problemami wychowawczymi, środowisko rodzinne wywiera ujemny wpływ na wychowanie dziecka lub jest zagrożone dobro dziecka, władza państwowa - sąd opiekuńczy może ingerować w wykonywanie władzy rodzicielskiej poprzez jej ograniczenie (art. 109 k. r. o), zawieszenie (art. 110 k. r. o) lub pozbawienie (art. 111 k. r. o).

Tabela 5. Wnioski skierowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną dziecka

Rok	2020	2021	2022
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację dziecka	18	5	6
Liczba dzieci w tych rodzinach	21	14	18

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie

Tabela 6. Wnioski skierowane przez Posterunku Policji do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną dziecka

Rok	2020	2021	Stan na dzień 30.08.2022
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację dziecka	9	14	9
Liczba dzieci w tych rodzinach	16	23	22

Źródło danych : Posterunek Policji w Szydłowie

Oslabienie więzi rodzinnych, rozluźnienie norm społecznych, deficyty w zakresie realizacji podstawowych zadań rodzicielskich oraz uzależnienia powodują, że rodziny coraz częściej znajdują się w funkcjonalnym kryzysie.

Dziecko pozostaje aż do pełnoletności pod władzą rodzicielską. Przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie zawierają definicji władzy rodzicielskiej. Określają jednak, jakie obowiązki i uprawnienia rodziców obejmują wykonywanie tejże władzy. W szczególności mają oni obowiązek i prawo wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania. W ten sposób rodzice mają przygotować dziecko do samodzielnego życia. Wszystkie te czynności muszą być wykonywane z poszanowaniem godności i praw dziecka. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w wykonywaniu władzy rodzicielskiej, sąd może oceniać działania rodziców i ingerować w nie, w skrajnych przypadkach – pozbawiając władzy rodzicielskiej. Sąd opiekuńczy winien działać przede wszystkim profilaktycznie przez zapobieganie ujemnym skutkom niewłaściwego lub nieudolnego sprawowania władzy rodzicielskiej.

Tabela 7. Liczba nowo podjętych nadzorów kuratorów sądowych w rodzinach z dziećmi z terenu Gminy Szydłowo w latach 2020-2022

ROK	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych nadzorem	11	4	6
liczba dzieci w tych rodzinach	21	10	17

Źródło danych: Sąd Rejonowy w Pile, III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Tabela 8. Liczba spraw prowadzonych w rodzinach z terenu Gminy Szydłowo

Rodzaj sprawy	2020 rok	2021 rok	2022 rok
o pozbawienie, ograniczenie lub zawieszenie władzy rodzicielskiej	6	12	4
sprawy karne nieletnich	1	1	0

Źródło danych: Sąd Rejonowy w Pile, III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Sąd opiekuńczy, stosownie do stanu faktycznego i według oceny Sądu, chroniąc dobro dziecka może wydać każde zarządzenie mieszczące się w granicach prawa. Za cel swojego działania ma on przede wszystkim niesienie pomocy – w taki sposób i z wykorzystaniem takich środków, aby małoletni pozostał w środowisku rodzinnym.

4. POMOC SPOŁECZNA I ŚWIADCZENIA RODZINNE

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Szydłowo wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz zasiłków dla opiekunów (w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych, ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

Ze wsparcia udzielanego przez OPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 776 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 600 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy.

4.1 Dane o korzystających ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie.

W Latach 2020 – 2022 zmalała ogólna liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szydłowie. Liczba rodzin niepełnych objęta społecznym wsparciem w 2020 r. wynosi 2,13% . Zatem w 2021 roku liczba rodzin niepełnych objęta społecznym wsparciem wynosi 2,47%. W 2022r., liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej wyniosła 7,71%.

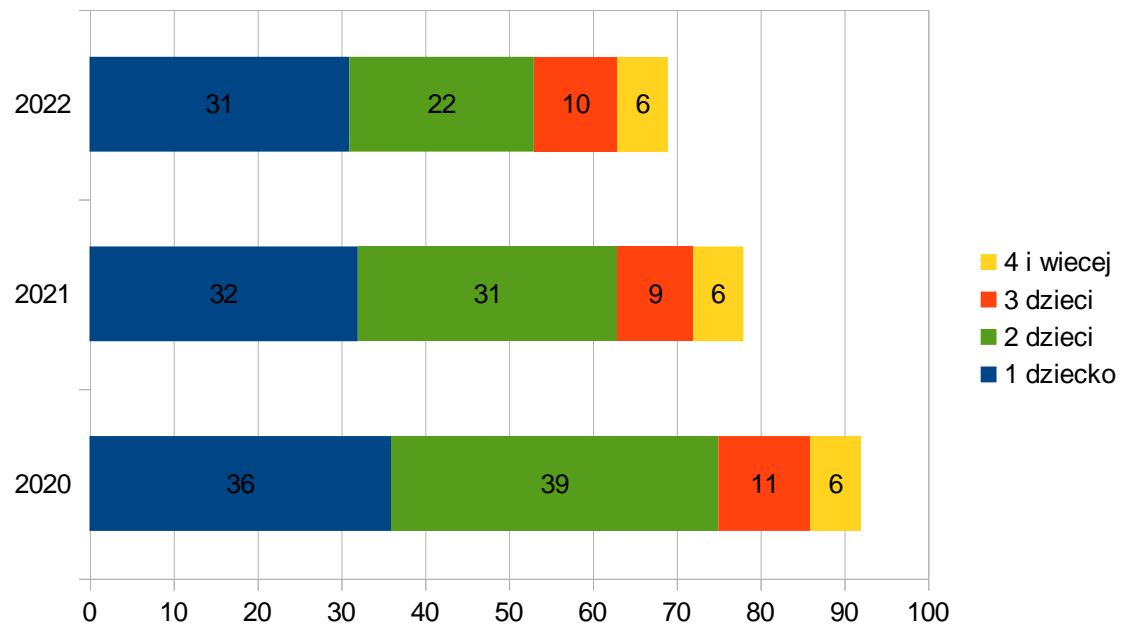
Rodziny z dziećmi stanowią w 2020 roku 17,83% rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej zaś w 2021 roku rodziny z dziećmi stanowią 17,57% rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej. Rodziny z dziećmi w roku 2022r., stanowią 18,35%

Tabela 9. Dane o korzystających z pomocy Społecznej w Gminie Szydłowo w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	Stan na dzień 30.09.2022
Liczba rodzin ogółem	516	444	376
Liczba osób w rodzinach	1082	899	707
Liczba rodzin z dziećmi	92	78	69
Liczba rodzin niepełnych	11	11	29

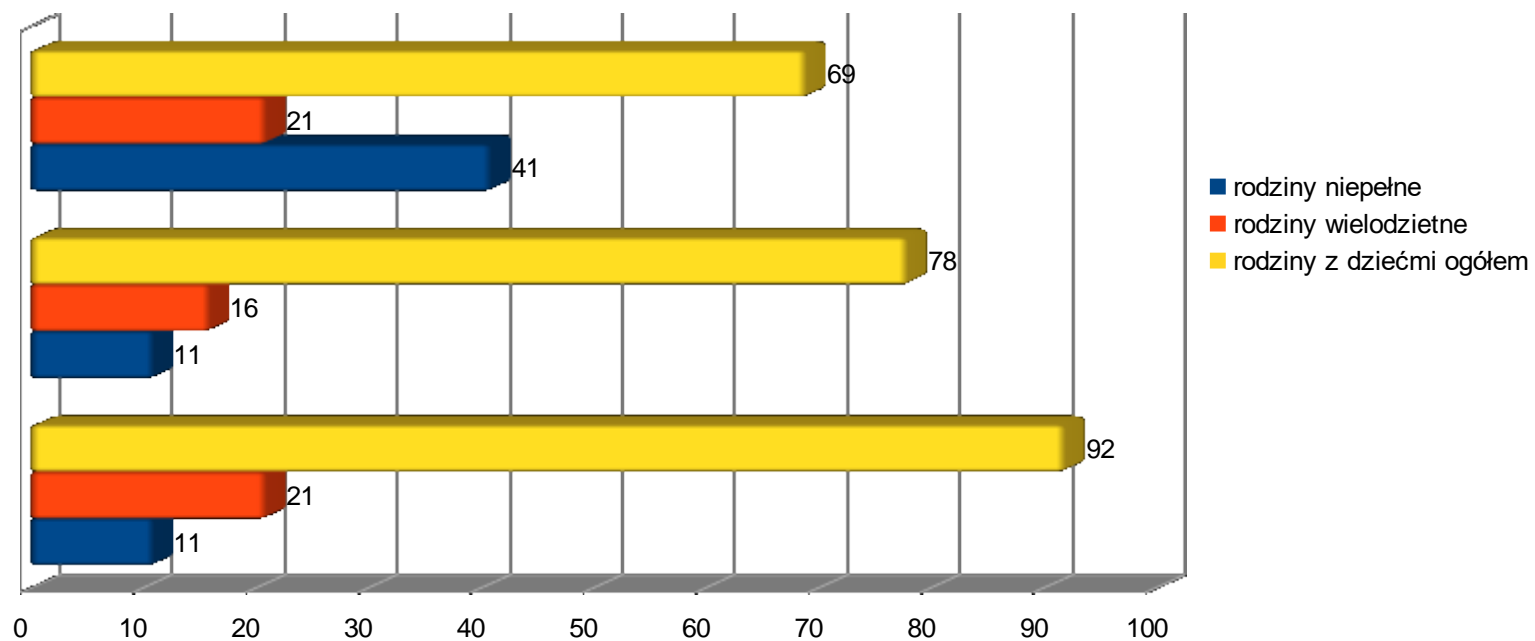
Źródło danych: opracowanie własne

Wykres 2. Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną z wyszczególnieniem ilości dzieci w rodzinie.

Źródło danych: Opracowanie własne

Wykres 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z podziałem na rodziny niepełne, wielodzietne i rodziny z dziećmi ogółem.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie

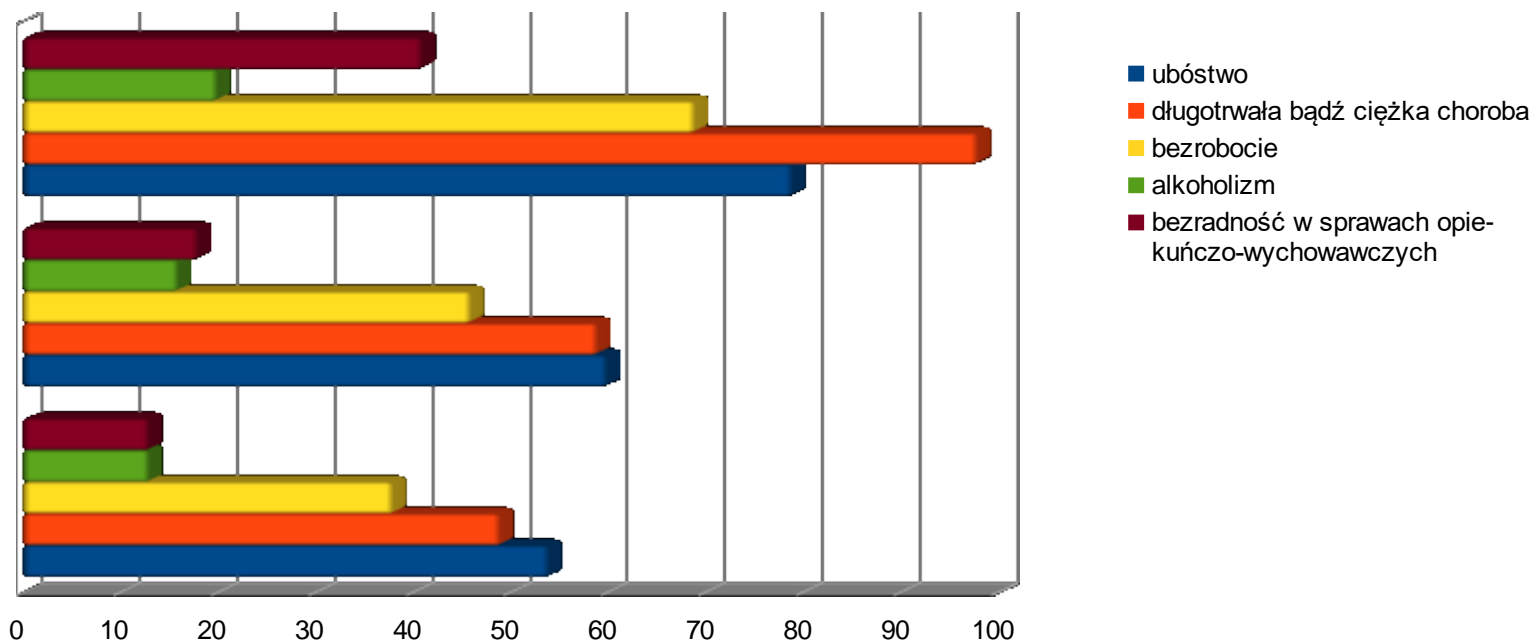
Niezmienne pozostają również kluczowe powody przyznania pomocy społecznej, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10 . Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Szydłowo w latach 2020-2022

Powody przyznawania pomocy	Liczba rodzin					
	2020	procentowo	2021	procentowo	30.09.2022	procentowo
Ubóstwo	54	10,46%	60	13,51%	79	21%
Długotrwała bądź ciężka choroba	49	9,49%	59	13,28 %	98	26 %
Bezrobocie	38	7,36%	46	10,36 %	69	18,35%
Alkoholizm	13	2,51%	16	3,60%	20	5,31%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - w tym rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	13	2,51%	18	4.05%	41	10.9 %
			13		31	
			2		4	

Źródła danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie

Wykres 4. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Szydłowo na lata 2020-2022.

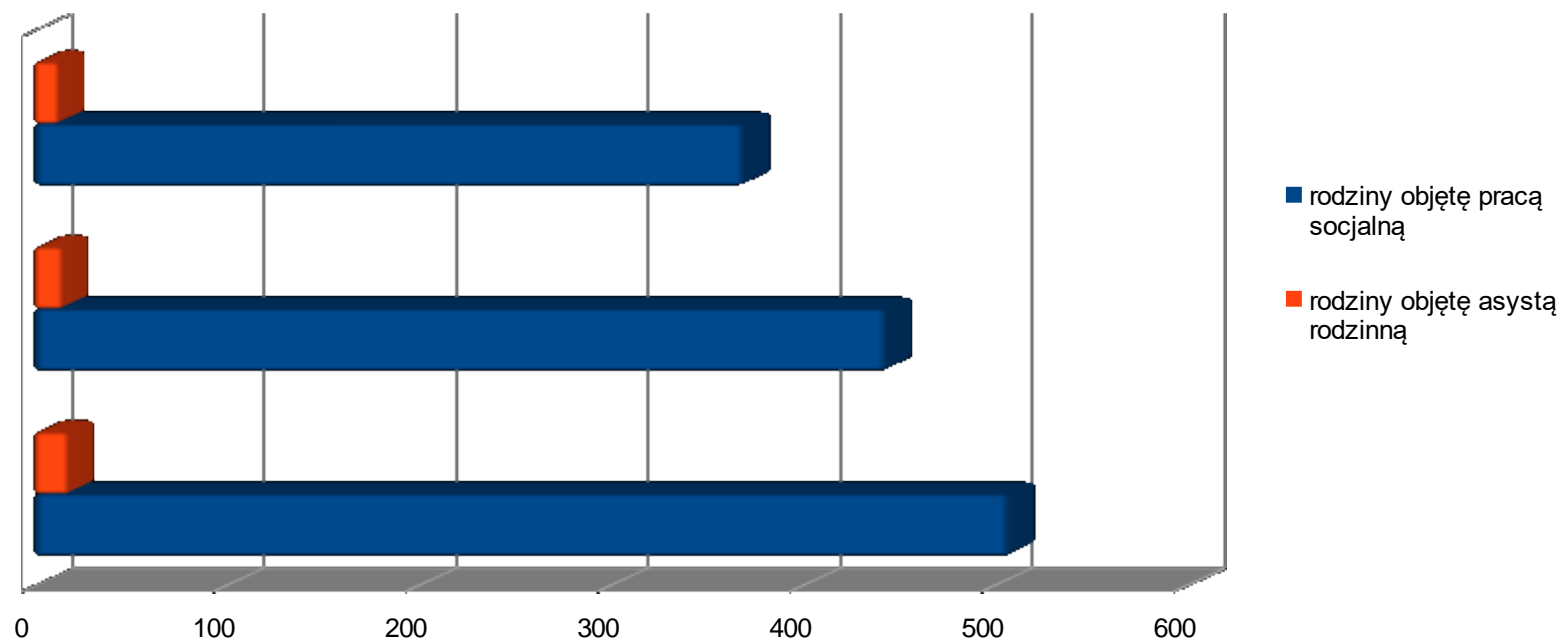

Z przedstawionych danych wynika, że najczęstszym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo, które w roku 2020 wynosiło 10,46% rodzin korzystających z pomocy społecznej. W kolejnych latach widać wzrost procentowy osób korzystających z pomocy społecznej :

- ubóstwo wzrosło o ok. 46,29%.
- Długotrwała bądź ciężka choroba wzrosła o 100%,
- Bezrobocie wzrosło o 81,57%,
- Alkoholizm 53,85%
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wzrosło o 215,38%

Kluczowymi formami wsparcia osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej (należy tutaj wspomnieć, że rodziny korzystające ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie to rodziny wieloproblemowe) jest praca socjalna oraz asysta rodzinna. Praca socjalna adresowana jest do wszystkich grup osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, natomiast asysta rodzinna obejmuje rodziny przeżywające trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin korzystających ze wsparcia różnymi formami pomocy.

Wykres 5. Rodziny objęte pracą socjalną oraz asystą rodzinną w latach 2020-2022

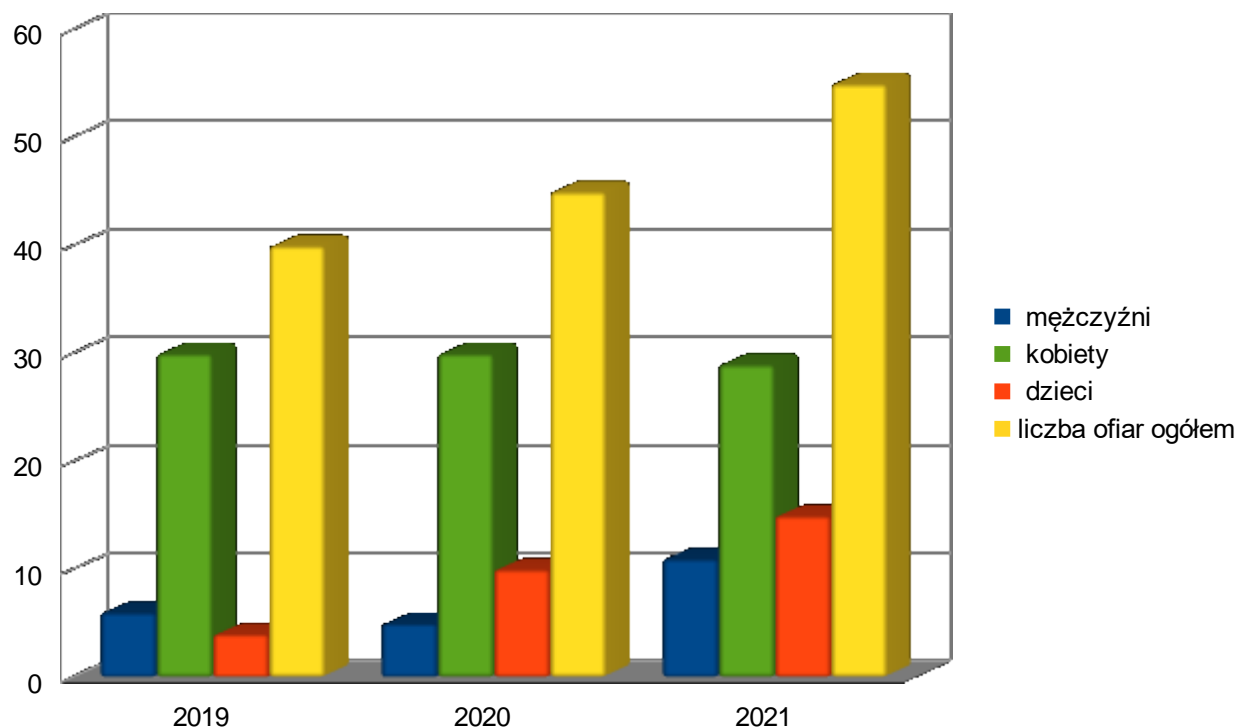
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie

Jak wynika z wyżej przedstawionego wykresu, liczba rodzin objętych w latach 2020-2022 jest do siebie zbliżona. Może to wskazywać, że mieszkańcy gminy Szydłowo chętnie korzystają z pomocy specjalistów (w tym asystenta rodziny i pracowników socjalnych) w rozwiązywaniu problemów, z którymi borykają się ich rodziny.

4.2 Procedury „Niebieskie Karty”

Bardzo istotnym zagadnieniem jest sprawa przemocy w rodzinie i procedura „Niebieskie Karty”. Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przemocy w rodzinie w ujęciu prawnym jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021r., poz. 1249). Na podstawie ww. ustawy zostało wydane rozporządzenie regulujące kwestie procedury „Niebieskie Karty” oraz obowiązek wydania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o obrażeniach dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Wykres 6 : liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2019-2021 na terenie Gminy Szydłowo z podziałem na kobiety, mężczyźni, dzieci

źródło danych: opracowanie własne.

Tabela 11 : Ilość prowadzonych i zakończonych Procedur „Niebieskie Karty”.

ROK	Ilość prowadzonych procedur Niebieskie Karty	Ilość zakończonych procedur Niebieskie Karty
2020	45	16
2021	55	35
30.09.2022	16	11

Źródła danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie

Na podstawie powyższej tabeli wywnioskować można, iż na terenie gminy Szydłowo zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem malejącym, co może świadczyć o efektywnej współpracy instytucji pomocowych oraz edukacji w temacie przemocy. Działania te prowadzą do wzrostu świadomości osób doświadczających przemocy oraz jej świadków.

2.5 . Programy i pomoce realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie realizuje program pod nazwą „ Posiłek w domu i w szkole”, z którego otrzymują wsparcie rodziny. Program ten w 2022 roku realizowany był zgodnie z corocznym porozumieniem z Wojewodą Wielkopolskim. Na realizację programu przeznaczono w Gminie Szydłowo w 2022 r. ogółem **150 000,00 zł**, z tego środki własne Gminy wynosiły **30 000,00 zł**, a dofinansowanie z budżetu państwa **120 000,00zł**.

Oprócz tego programu Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga rodzinom z dziećmi w trudnej sytuacji finansowej przyznając stypendia szkolne, które może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikających z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Prawo do ubiegania się o stypendium przysługują jeżeli miesięczny dochód na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego w rodzinie wynoszącego 600 zł (*art.8 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*). W roku szkolnym 2021/2022, przyznano dla 27 uczniów stypendium szkolne w kwocie **16 740,96 zł (dotacja 13 392,77 zł, środki własne 3 334,19 zł)**.

Celem pomocy, jest wsparcie rodzin zamieszkujących Gminę Szydłowo zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, oraz rodzin borykających się z takimi problemami społecznymi jak : alkoholizm, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenie gospodarstwa domowego w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba.

W ramach wspierania rodziny realizowane były następujące działania (stan na dzień 30.09.2022r.)

- poprawę sytuacji dziecka w szkole,
- wzmacnianie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy,
- ochrona dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- wspieranie potencjału rodzin; rodziny otrzymały wsparcie w następujących formach:

Tabela 12. Rodzaje i formy wsparcia rodzin.

L.P	Rodzaj wsparcia w następujących formach	Liczba Rodzin		
		2020	2021	30.09.2022.
1.	Świadczenia rodzinne z dodatkami	189	146	173
2.	Zasiłki pielęgnacyjne	196	212	216
3.	Świadczenia pielęgnacyjne	42	56	74
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	57	56	28
5.	Świadczenie rodzicielskie	35	31	27
6.	Składki emerytalno - rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	22	33	33

7.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	57	48	41
8.	Świadczenia wychowawcze	1125	1252	Stan na dzień 31.05.2022r. 1144 Od 01.06.2022r. Prowadzi ZUS
9.	Świadczenie „Dobry Start”	890	X [prowadzi ZUS]	X [prowadzi ZUS]
10.	Jednorazowa pomoc „ Za Życiem”	0	3	2

Źródła danych: Dział Świadczeń Rodzinnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szydłowie

- Karta dużej rodziny: w 2021 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie wpłynęło 68 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Przyznano karty 183 – w formie tradycyjnej i 179 – w formie elektronicznej.
 - * *Karta Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicom, którzy byli lub są pozbawieni władzy rodzicielskiej*
- Wsparcie asystenta rodziny,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne.

- Ponadto Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej ogłosiło wyniki w ramach ogłoszonego naboru wniosków w ramach programu „**Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**”. Na ten nabór przygotowano projekt „**Siła i moc jest w rodzinie**”. W ramach w/w programu Gmina Szydłowo otrzymała z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na realizację projektu „ Siła i moc jest w rodzinie” dotacje w kwocie – **21 923 zł**. Wkład własny – **18 377 zł**. Całkowity koszt zadania publicznego – **40 300zł**. Projekt był realizowany do 31.12.2021r. **Projekt został przygotowany i był realizowany przez Gminny**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie. Opracowano i wydrukowano foldery z informacjami dotyczącymi profilaktyki przeciwdziałania przemocy.

- Gmina Szydłowo/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2019-2022 otrzymała na zakup inwestycyjny wpisujący się w realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego dotację celową w kwocie **39 970zł.** W ramach w/w dotacji zakupione zostały 26 zestawów konstrukcyjnych klocków Systemu LEGO Edukation jako wyposażenie do świetlicy socjoterapeutycznej działającej przy Zespole Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Starej Łubiance.

III. Organizacja Wsparcia rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz.447, ze zm.), spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez :
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie :
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rodziny objęte asystą rodzinną

Asysta rodzinna jest formą wsparcia skierowaną do dwóch typów rodzin. Pierwsza z nich to rodziny przeżywające trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi. Praca asystenta w tych rodzinach ma na celu pomoc w nabyciu odpowiednich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, by zapobiec umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Drugim zaś typem są rodziny, z których wskutek bezradności rodziców w sferze opiekuńczo- wychowawczej dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Realizatorem zadań gminy w zakresie wspierania rodziny niezmiennie pozostaje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie.

Aktualnie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest 1 asystent rodziny i pracuje on na podstawie umowy o pracę w zadaniowym systemie pracy, co oznacza, że działania na rzecz rodzin realizują również w godzinach popołudniowych i wieczornych.

Podobnie jak w poprzednich latach od 2020 do 30.09.2022 r. rodziny z którymi pracował asystent, to zdecydowanie w większości rodziny wychowujące dzieci, jednakże mające trudności w prawidłowym sprawowaniu władzy rodzicielskiej, przy tym wyrażającą chęć poprawy swojej sytuacji oraz podniesienia kompetencji rodzicielskich.

Kolejną grupą są rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, które również dobrowolnie zdecydowały się na asystę rodzinną w celu podjęcia działań na rzecz powrotu dzieci pod ich opiekę.

Tabela 13. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny z podziałem na lata 2020, 2021, 2022

Wyszczególnienie	2020	2021	24.10.2022
Rzeczywista liczba rodzin objętych asystą	18	15	13
Rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem przez sąd	0	3	3
Rodziny, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej objęte asystą rodziny	7	3	4
- liczba dzieci w tych rodzinach	14	9	12
Rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w Domu Pomocy Społecznej	0	1	0
- Liczba dzieci w tych rodzinach	0	1	0
Rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w Instytucjonalnej pieczy zastępczej objęte asystą rodzinną	0	1	1
- liczba dzieci w tych rodzinach	0	3	2
Rodziny sprawujące opiekę nad dziećmi	11	11	7

* liczby rodzin w poszczególnych kolumnach nie należy sumować

źródło: Dane GOPS w Szydłowie

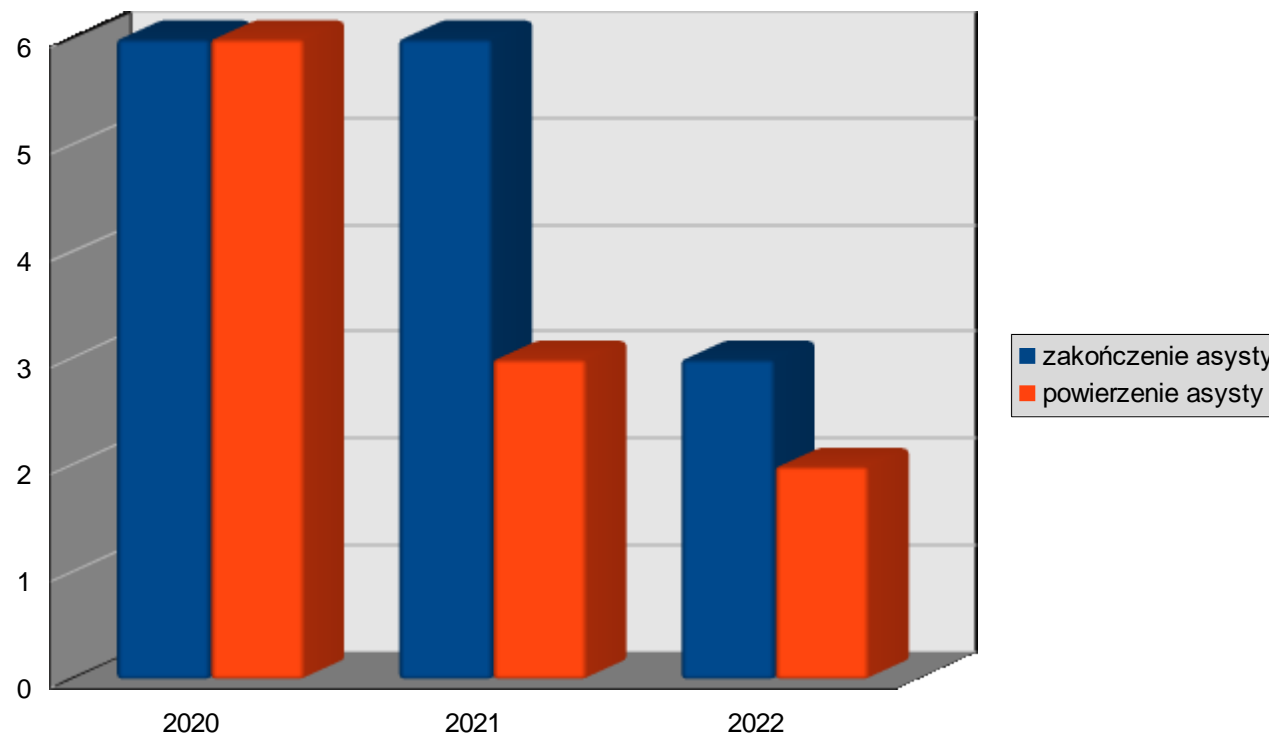
Ilość rodzin wymagających wsparcia w tym zakresie ulega wahaniom. Środowiska rodzinne są na bieżąco monitorowane i typowane do objęcia pomocą asystenta. Zwiększa się ilość wydawanych przez sąd postanowień zobowiązujących niewydolne wychowawczo rodziny do współpracy z asystentem (art. 109 k.r.o).

Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny oraz umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

W analizowanym okresie asystent rodziny prowadził pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Wykonując swoje obowiązki współpracował z różnymi instytucjami: szkołami, przedszkolami z terenu Gminy oraz z Powiatu Pilskiego, z kuratorem sądowym oraz kuratorami społecznymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pile oraz placówkami ochrony zdrowia.

Asystent rodziny współpracuje również z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (7 rodzin w – 2020 r., 3 rodziny – 2021. 4 rodziny - 2022r.). Zadaniem asystenta rodziny, w takim przypadku jest praca z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Współpracuje on z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą oraz motywuje rodzinę do utrzymywania stałego kontaktu z dzieckiem i podejmowania działań zmierzających do poprawy i wyeliminowania sytuacji, która była bezpośrednią przyczyną umieszczenia dziecka poza rodziną.

Wykres 7. Rodziny objęte po raz pierwszy asystą rodzinną oraz rodziny, u których zakończono asystę w latach 2020-24.10.2022 r.

Nadmienić można, iż w latach 2020-2022 współpraca asystenta z rodzinami kończona była z czterech poniższych powodów :

- realizacji celów założonych w planie pracy,
- zaniechania współpracy rodziny z asystentem,
- brak efektów prowadzonej pracy,

- zmiany metody pracy z rodziną (w tym zmiana miejsca zamieszkania poza teren Gminy Szydłowo i przekazanie informacji o asyście do ośrodka pomocy społecznej w nowym miejscu zamieszkania rodziny oraz ukończenie przez dziecko 18 roku życia).

Tabela 14. Ilość rodzin i czynniki zakończenia asysty rodzinnej.

Wyszczególnienia	2020	2021	2022
Realizacja celów	2 rodziny	2 rodziny	1 rodzin
Zaniechanie pracy rodziny z asystentem	0 rodzin	1 rodzina	2 rodziny
Zmiana metody pracy lub zmiana miejsca zamieszkania rodziny	3 rodzina	rodzina	0 rodzin
Brak efektów prowadzonej pracy	1	2	0
Ogółem	6 rodziny	5 rodziny	3 rodzin

źródło danych: GOPS Szydłowo

1.2 Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z Gminy Szydłowo umieszczonych w pieczy zastępczej

Koszty poniesione za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci - (co może oceniać tylko Sąd Rodzinny)- zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone.

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami.

Pieczna zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Gmina Szydłowo, zgodnie z art. 176 ust. 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 15. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

ROK	2020	2021	Stan na 24.10.2022
Liczba dzieci umieszczony w pieczy	16	17	15
Liczba dzieci umieszczonych w Instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	5
Liczba dzieci umieszczonych w DPS	0	1	0
Łączny koszt poniesiony przez Gminę Szydłowo	22 026,56 zł	34 888.53 zł	61 439,38 zł

źródło danych: GOPS Szydłowo

Wydatki na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej mają tendencję wzrostową. Z analizy danych wynika, że w kolejnych latach tendencja wzrostowa utrzyma się i Gmina Szydłowo będzie ponosić z tego tytułu coraz większe wydatki, gdyż pobyt większości dzieci współfinansowany będzie w wysokości 30% i 50%. Wzrost nakładów finansowych na współfinansowanie pieczy instytucjonalnej wiąże się również ze wzrostem średnich

miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej ustalonej corocznie przez Starostę właściwego ze względu na położenie placówki.

Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (Dz. U z 2020 r. poz. 1329).

Ww. ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m. in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie „do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia”.

Koordinacja wsparcia podejmowana jest przez asystenta rodziny na wniosek osób uprawnionych do pomocy, złożony do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika ośrodka pomocy społecznej. Składając ww. wniosek, wnioskodawca wyraża zgodę na przetwarzanie przez asystenta rodziny jego danych osobowych niezbędnych do wykonywania zadań wynikających z ustawy oraz zgodę na przekazywanie asystentowi rodziny przez podmioty współpracujące informacji o udzielonym wsparciu.

Od dnia wejścia w życie powyższych przepisów prawa wpłynęły wnioski o udzielenie pomocy w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego „Za życiem” (2020 r. – 0 wniosek; 2021 r. – 3 wnioski; 2022 r. – 2), natomiast nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie wsparcia w pozostałym zakresie określonym niniejszą ustawą.

Zasoby instytucjonalne Gminy Szydłowo w obszarze wsparcia rodziny

Dokładne realizowanie działań gminy w zakresie wsparcia rodziny jest możliwe dzięki współpracy wielu podmiotów, w tym jednostek oświatowych, urzędów, instytucji czy organizacji pozarządowych.

Do zasobów Gminy Szydłowo umożliwiających działania na rzecz wsparcia rodziny należą między innymi:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie,
- Posterunek Policji w Szydłowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jaraczewie,
- Kościoły,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki Oświatowe,
- Centrum Upowszechniania Kultury,
- organizacje pozarządowe
- Świetlica Socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół w Starej Łubiance, ul. Polna 8, 64-932 Stara Łubianka,

Zasoby Instytucjonalne z Powiatu Pilskiego w obszarze wsparcia rodziny

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, al. Niepodległości 37
- Sąd Rejonowy w Pile, al. Powstańców Wielkopolskich 79,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie w Pile, ul. Rydygiera 23
- Placówka Opiekuńczo-wychowawcza w Pile, ul. Rydygiera 23,

- Powiatowe Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Pile, ul. Rydygiera 23, 64-920 Piła

Poradnictwo Specjalistyczne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin w kryzysie oraz przeżywających różnego rodzaju trudności w prawidłowym sprawowaniu władzy rodzicielskiej, udzielał wsparcia poprzez pomoc psychologiczną, konsultacje z radcą prawnym oraz spotkania ze specjalistą pracy socjalnej, z której mogły korzystać rodziny zamieszkujące Gminę Szydłowo.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie (od października 2021 roku do Grudnia 2021 roku) prowadził dwa razy w tygodniu warsztaty Szkoła dla Rodziców z Projektu „Siła i Moc jest w Rodzinie” . W projekcie brało udział 17 osób. Warsztaty odbywały się w świetlicy wiejskiej w Jaraczewie. Szkoła dla rodziców zajęcia dla rodziców wspólnie z dziećmi, zajęcia kulinarne, warsztaty „Zrób to sam” dokładniej z robienia ozdób świątecznych.

Projekt ten skierowany był do mieszkańców naszej Gminy. W ramach tego działania odbyły się: konferencja, koncert, zajęcia w ramach szkoły dla Rodziców a także pogadanki dla rodziców, młodzieży i seniorów. Opracowano i wydrukowano foldery z informacjami dotyczącymi profilaktyki przeciwdziałania przemocy.

IV. Analiza

Podsumowując wyżej opisane dane zauważyć można, iż w najbliższych latach pomoc będzie rozwijała się w kierunku większego wsparcia rodzin i dzieci. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzi do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych. Z analizy problemów społecznych występujących w rodzinach wynika, że problemy takie jak ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych to problemy, między którymi zachodzi związek przyczynowo – skutkowy, np.: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków finansowych ale również pogłębienie i nawarstwienie się innych problemów, tj: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia itp. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych dotyczy rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury. Wieloprotblemowe rodziny z dziećmi to rodziny, które mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów. Wieloprotblemowość nasila się szczególnie w przypadku rodzin niepełnych. Poza wsparciem materialnym i niematerialnym, niezbędne będzie wzmocnienie funkcji rodziny, poprzez umożliwienie dostępu do różnego rodzaju form wsparcia. Należy pamiętać, że brak możliwości zapewnienia wsparcia dziecku i rodzinie w środowisku lokalnym i konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną spowoduje bardzo dotkliwe skutki psychiczne i społeczne. Celem wszystkich działań ma być zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną oraz wyposażenie rodziny w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami. Problemy rodzin mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga także zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Należy doprowadzić do współdziałania wszystkich podmiotów powołanych do działań w celu wspierania rodziny. W rozwiązaniu tych problemów często potrzebna jest pomoc zarówno Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i wielu innych instytucji i organizacji. Dlatego tak ważne jest, aby w Gminie Szydłowo działał dobrze zorganizowany system wsparcia rodziny: system oparty na współpracy OPS-u, instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej, szkół i placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i wszystkich zainteresowanych dobrem rodzin zamieszkujących na terenie naszej gminy.

3. Cele i zadania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny Gminy Szydłowo na lata 2023 – 2025.

Cel główny :

Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz rozwijanie działań profilaktycznych i wspierających.

1. Cele szczegółowe : Wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia rodziny oraz tworzenie płaszczyzny komunikacji społecznej pomiędzy rodzinami

Lp.	Przedsięwzięcia planowane do realizacji	Mierniki/wskaźniki	Realizatory/ Partnerzy
1.1	Podejmowanie współpracy z instytucjami i partnerami lokalnymi działającymi w obszarze wsparcia rodziny	Liczba spotkań, konferencji, szkoleń z zakresu realizowanych zadań	Instytucja oraz partnerzy działający na terenie Gminy Szydłowo.
1.2	Doskonalenie umiejętności zawodowych i metod pracy z rodziną pracowników instytucjonalnych oraz organizacji, które działają w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, w tym podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych	liczba i rodzaje szkoleń, warsztatów oraz konferencji i supervizji	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • Urząd Gminny • Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w Rodzinie, • Państwowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, • II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Pile, • Posterunek Policji w Szydłowie, • Kościoły, • jednostki ochrony zdrowia
1.3	Wykorzystanie potencjałów organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie w realizacji zadań gminy w zakresie wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • liczba organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz rodziny, • liczba i rodzaj działań zleconych do realizacji NGO • liczba dzieci objętych działaniami organizacji pozarządowej w ramach zleconych zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Szydłowo, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • organizacje pozarządowe, • Kościoły i związki wyznaniowe

2. Cel szczegółowy : Poprawa funkcjonowania rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo oraz wzmacnianie kompetencji rodzicielskich rodzin z terenu Gminy Szydłowa. Ponadto przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym, które w konsekwencji prowadzą do podejmowania przez pracowników służb społecznych działań interwencyjnych.

L.p.	Przedsięwzięcia planowane do	Mierniki/wskaźniki	Realizatorzy/partnerzy
------	------------------------------	--------------------	------------------------

	realizacji		
2.1	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, ale również też rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objęta wsparciem z systemu pomocy społecznej, w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i rodzin nie pełnych, • liczba rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, • liczba rodzin, w których prowadzony jest monitoring sytuacji rodziny po zakończeniu asysty, • liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodziny, w tym do podjęcia współpracy z asystentem rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, • Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • Sąd Rejonowy w Pile Wydział III Rodzinny i Nieletnich oraz II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Spraw Rodzinnych
2.2	Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pracą socjalną 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie
2.3	Obejmowanie rodzin wsparciem asystenta rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny • liczba rodzin nowo objętych asystą rodzinną, • liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny, w tym szczególnie z powodu zrealizowanego planu pracy z rodziną, • liczba dzieci w rodzinach objętych asystą rodzinną, • liczba sporządzonych planów pracy z rodziną • liczba ocen okresowych sytuacji rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie
2.4	Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego w szczególności psychologicznego, socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych porad specjalistycznych • liczba przeprowadzonych warsztatów i zajęć w ramach grupowej edukacji psychologicznej, pedagogicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie
2.5	Pomoc materialna dla rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin i dzieci, którym wypłacono świadczenia, • zasiłek rodzinny, 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie.

		<ul style="list-style-type: none"> • jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, • jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za Życiem”, • świadczenia rodzicielskie, • świadczenia z funduszu alimentacyjnego, • stypendia szkolne 	
2.6	Prowadzenie grup samopomocowych dla osób i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról rodzicielskich.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba grup wsparcia, • liczba spotkań grup wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • Centrum Upowszechniania Kultury, • Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
2.7	Tworzenie, realizacja, udział w programach i projektach skierowanych do rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów i projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Szydłowie • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie • organizacje pozarządowe

3. Cele szczegółowe : Wsparcie rodzin w działaniach na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej oraz zwiększanie wiedzy na temat świadomego planowania rodziny.

L.p	Przedsięwzięcia planowane do realizacji		
3.1	Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin biologicznych, z którymi prowadzona jest praca, • liczba dzieci w pieczy zastępczej z rodzin w których prowadzona jest praca. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile
3.2	Współpraca asystentów rodziny i pracowników socjalnych z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzinami zastępczymi, w tym w szczególności w zakresie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba posiedzeń, które dotyczyły oceny sytuacji , • liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka, • liczba wniosków o powrót dziecka do 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • placówki opiekuńczo-wychowawcze,

	dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz uregulowania sytuacji prawnej dziecka	rodziny biologicznej, <ul style="list-style-type: none"> • liczba sporządzonych opinii o sytuacji rodziców biologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rodziny zastępcze, • Sąd Rodzinny.
3.3	Prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi którym przywrócono władzę rodzicielską	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin biologicznych, z którymi prowadzona jest praca 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie , • II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Spraw Rodzinnych.
3.4	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci za które gmina ponosi odpłatność, • liczba dzieci, których pobyt w pieczy zastępczej współfinansowali rodzice biologiczni 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile

4. Cele szczegółowe :Podnoszenie wiedzy mieszkańców Gminy Szydłowo w zakresie lokalnego systemu wsparcia rodziny.

L.p			
4.1	Upowszechnianie wśród rodzin informacji o możliwości uzyskania wsparcia oraz instytucjach i organizacjach działających na rzecz pomocy rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań informacyjnych, • liczba materiałów informacyjno - edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Szydłowo, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie, • II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Spraw Rodzinnych, • Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile, • organizacje pozarządowe, • kościoły i związki wyznaniowe. • Świetlica socjoterapeutyczna

4. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie przy współpracy:

- Asystenta rodziny
- Pracowników socjalnych
- Zespołu Interdyscyplinarnego
- Policji
- Powiatowego Centrów Pomocy Rodzinie w Pile
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego
- Organizacji pozarządowych
- Placówek oświatowych, kulturalnych i służby zdrowia.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

5. Źródła finansowania Programu

Zadania wynikające z Programu będą finansowane:

- ze środków gminy,
- ze środków budżetu państwa,
- z funduszy Unii Europejskiej,
- z innych źródeł.

6. Monitoring i ewaluacja Programu.

Zakłada się, że Program będzie podlegał monitoringowi, który polegać będzie na bieżącym gromadzeniu i analizowaniu danych dotyczących stanu jego realizacji.

Systematycznie zbierane będą informacje, które pozwolą kontrolować stopień realizacji przyjętych w nim przedsięwzięć. Pozwoli to na ustalenie obszarów, które zostaną poddane ewaluacji.

Informacje o realizacji Programu, każdego roku, w terminie do..... , będą składane przez Wójta Gminy Szydłowo, Radzie Gminy Szydłowo, w ramach sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spis wykresów i tabel

- Tabela 1. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie
- Tabela 2. Zajęcia dodatkowe dla uczniów prowadzone przez placówki oświatowe w gminie
- Tabela 3. Wsparcie udzielone dzieciom i rodzicom przez placówki oświatowe
- Tabela 4. Liczba wniosków skierowanych do sądu o przymusowe leczenie
- Tabela 5. Wnioski skierowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną dziecka
- Tabela 6. Wnioski skierowane przez Posterunku Policji do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną dziecka
- Tabela 7. Liczba rodzin z dziećmi z terenu Gminy Szydłowo objętych nadzorem kuratorów sądowych w latach 2020-2022
- Tabela 8. Liczba spraw prowadzonych w rodzinach z terenu Gminy Szydłowo
- Tabela 9. Dane o korzystających z pomocy Społecznej w Gminie Szydłowo w latach 2020-2022
- Tabela 10. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Szydłowo w latach 2020-2022
- Tabela 11. Ilość prowadzonych i zakończonych Procedur „Niebieskie Karty”
- Tabela 12. Rodzaje i formy wsparcia rodzin.
- Tabela 13. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny z podziałem na lata 2020, 2021, 2022
- Tabela 14. Ilość rodzin i czynniki zakończenia asysty rodzinnej .
- Tabela 15. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.
- Wykres 1. Liczba niebieski kart sporządzonych w latach 2020-2022 z podziałem policja OPS RAZEM I INNE
- Wykres 2. Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną z wyszczególnieniem ilości dzieci w rodzinie

- Wykres 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z podziałem na rodziny niepełne, wielodzietne i rodziny z dziećmi ogółem.
- Wykres 4. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Szydłowo na lata 2020-2022.
- Wykres 5. Rodziny objęte pracą socjalną oraz asystą rodzinną w latach 2020-2022
- Wykres 6. Liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2019-2021 na terenie Gminy Szydłowo z podziałem na kobiety, mężczyźni, dzieci
- Wykres 7. Rodziny objęte po raz pierwszy asystą rodzinną oraz rodziny, u których zakończono asystę w latach 2020-24.10.2022 r.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 8447 ze zm.) określa zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Szydłowo na lata 2023-2025 określa cele oraz działania, za pomocą których mają one zostać osiągnięte. Głównym celem programu, stanowiącego element polityki prorodzinnej gminy, jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz rozwijanie działań profilaktycznych i wspierających.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.